

2. szám.

Budapest, 1874.

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A megsült végrendelet.

— Beszély. —

Kimegyek a gyöpre, rekedt ez a városi lég. Hadd látom az illatos mezöket, a szerény ibolyát, melyet, mint a városi erkölcsöt, csak rejtett helyen talál meg az ember.

Meneküljünk e rettenetes zajból. Felszabadult szenvedélyek lármája ez; egy irtóztató vásár, melyben az ember is eladó, és lelki bénák állják el az utat, s a jólelkű ember kétségbeesik, vajjon a pokolban hol fer meg majd együtt ennyi.

Tán ottküin akadok egy kis boldogságra, s ha már odaküin is pénzért árulgatják, talán mégis valamivel olcsóbban mérik, mint a nagy városban. — —

Kiküldött a vármegye a falura egy tekintetes urat, hogy írja föl, hány beteg van a faluban? — de hála Istennek, senkinek sem volt baja az egész helységben, kivéven azt a bajt, hogy a járvány a falu népségének épen felét hordta ki a temetőbe, s a megrémült ember nem mert sirni, mintha azt gondolná, hogy úgy is hiába teszi; mert ha a járvány ennyire siet a pusztitással,

maholnap nem marad senki, ki a legutolsóért ejtsen el egy könnyüt.

Az öregbíró házából vitték el az utolsó halottat: az öregbírónak kedves feleségét. A párjavesztett ember most rakosgatja dolmányába a ládakulesot, mit eddig az aszszony tartogatott, pedig a háznál volna a bírónak egy özvegyasszony testvére; hanem arra még sem bizza; mert az a milyen torokos, nem kerülne bele egy esztendő, a kulcsot bátran kidobhatná a kerítésen; hisz nem volna mit őrizgetni a vasas ládában.

Szegény bíró gazda, szinte szeretné ott-hon a ládán kibusulni magát; de a kisbíró behívja a faluházára, hol az osztozkodásnak nincsen vége-hossza, s az atyafiak néha egy kapanyélen úgy osztozkodnak meg, hogy ketté fűrészelik, nehogy valamelyik egészen elvigye.

Hála Istennek, megvolt a nagy munka; senki sem kívánt már többet, pedig még itt volt valamennyi, és még eltisztítani való is lett volna. A kályha mellett üldögélt egy kis piros képű négy-esztendős leány-gyermek, az ablakban pedig jóval távolabb egy nyolcz-éves fiu, — mindenik egyedül, egyik-

nek sem akad atyafisága, még egymás mellé sem mertek állni, nehogy az irgalom két elhagyatottól jobban megijedjen.

A sok bámész ember egyik a másikat lesi, hogy ugyan ki lesz az a bolond, kinek ilyen kenyérevő-portékára van szüksége? mert hiában, a bornyut a zár alól is kilopják, de az árva gyermeket az ut mellett sem igen szívesen veszik észre, ha még ugy orditana is; tehát lássuk azt a csodát, kinek kell e két gyermek? ez lesz az ingyenkomédia, ugy is régen járt a falubana talián, ki medvét és majmokat mutogat, pedig az is bolond egy multság.

A két gyermek érzi a keserves helyzetet; de nem mer sirni, nehogy a sirással elneszeze az irgalmat; s az öregbiró körül nézván az embereken, várja, kinek volna valamivel lágyabb szíve, mert az a köfal, melyhez az egyik árva támaszkodik, ámbár az a köfal még mindig van annyi irgalommal, hogy a rátámaszkodó gyermek mellől nem dől ki s az embernek legalább ennyi jó példával szolgál.

Eljött biró uramnak édes testvére is, mert a hir megszaladta a falut, hogy a faluházán ingyen lehet kapni két élő embert; dehogy maradt volna otthon, pedig hirtelenében egy kis rántottát akart torkoskodni; hanem inkább megkoplalja, mint a nagy ritkaságot elszalaszsa, midőn az ilyen portékát, mely beszélni tud, — nem akarja senki megtalálni.

Biró uram észrevette, mikor édes huga a háta mögött állt meg, s ugy érezte magát, mintha valami gonosz lélek akarna megkapaszkodni dolmányában, hogy a jóra ne ereszsze; pedig olyan lármát csapott benne a felebaráti szeretet, hogy már az egyik gyermeket majdnem fölfogadta.

Látod öreg, — mondá neki a jó indulat, azaz hogy maga biztatta magát, — neked se fiad, se leányod; az a torkos hugod ugy is föleszi a maradékot, ha más megevoje nem marad, — mit félsz egy asszonynak nyelvétől? El ne hagyd rezzenteni a jó alkalmat, — ha most kifog rajtad a nyelv, mindig rád jár a rud, — hadd harapja el mérgében a nyelvét, ugy is elég hosszú, — vedd föl az egyik gyereket, látod, ezt a sok akasztófárávalót, ha rétéssel kínálád, mindjárt hozzányulna, tégy ki rajtok, váltsd

meg a falu becsületét, ne hagyd világba jutni e két gyermeket, az egyik elfér nálad, és talán a jó példán a másik is hamarabb elkél; — azután ha már szegény feleséged meghalt, ki eszik annak kanalával? meglásd, torkos hugod még kidobja, legalább lesz, a ki ezen eszköznek gondját viseli, s ha majd halottak-napján imádkoznod kell a jó asszonyért, lesz, a ki segít imádkozni!

Biró uram ekképen ébresztgette magában a felebaráti szeretetet, és bármennyire viszkedett is a háta, mikor torkos testvérét a háta mögött észrevette, végtére mégis elszánta magát, s a fülelők álmekodására mondja:

— Na atyafiak, mikor osztozkodni kellett, még a gombostühoz is hozzákaptak kigyelmetek, — itt ez a két gyermek, az egyiket, a fiut, meghagyom kigyelmeteknek, a kis leányt majd magamhoz veszem!

— Veszi ked az ördögöt! — dörmög a birónak háta mögött álló testvére, nagyot rántva biró uramnak dolmányán, hogy majd hanyatt esett a székkal.

— Ördög már van a háznál, — mondja a biró magában, hugára gondolva, — most már angyalt is szerzek! — mondja, magához integetve a kis leányt, ki most már nem tudta megállni a sirást, mire egy mérges ember elég gorombán mondja:

— Mit nyifogsz, — köszönd, hogy elkeltél, nem hogy még itt orditással ijeszted az embereket. —

— Hallja kelmed, — mondja a biró megilletődve az otromba támadáson, és igen természetesnek találva, hogy a gyermek meginduljon, már azután akár bánatjában, akár örömében sirjon, — mit förmed erre a gyermekre? ott van a másik, — az nem sir; azt kednek hagytam, vigye ked el azt. —

— Nem ment el a sütni valóm! — mondja ujra a goromba paraszt.

— Igaza van kednek! — szólamlík meg biró uram háta mögött biró uram huga, nem szeretvén a dolgot, hogy biró-bátyja így neki buzdult a jó példaadásnak.

— Hát téged ki kérdett? — kérdé a biró. —

— Ha nem kérdzett is, — nyelvel a nő, — a mai szük világban magunk is nehezen élünk. —

— De már abban igazad van, — hagyja helybe a bíró, — mikor te egymagad három ember helyett is tudnál enni, akkor igazad van, nehéz megélni; hanem ha már neked enni adok, majd kerül ennek is. —

— Bizony jó lesz, — gunyolódik a nő, — még a másikat nem venné kelmed emellé, — mutat a kis leányra, — legalább legyen párosával az Isten áldása! —

— Mondasz valamit, kedves hugom, — jegyzi meg a bíró, — azt tartom, az érdekes közönség nem igen kapkod az ilyen portékán, különben nem bámulna itt egy álló óra óta, és nem szófangattatná megát hiába, — sőt ha valaki elvinné mind a kettőt, még azt is megvárná, hogy az áldomását megihassa, tehát Isten neki, ha már más uton nem áldott meg gyermekekkel, míg szegény asszonyom élt, lásd te is, meg a többi is, hogy milyen esodatevő az Isten, asszony nélkül is ad. Azért jer ide, fiam, — hát magamért nem fogadhatnék egyet? legalább tudom, hogy majd egykor érettem is kerül egy imádság, ha majd a föld alá tesznek le.

II.

Hiába nyöszörgött az asszony, bíró uram hazavezette az árva gyermekeket, s első este mindjárt jól esett neki, hogy a vacsora mellett dödög valaki; s mikor éjszakára lefektette őket, megkönnyebbült szívében a bánat, ez a kis tödés szívében jókora helyet foglal el, s a bánatot egyedül rágódní most már nem engedte.

A testvér a konyhában duzzogott; jóval fiatalabb levén a bírónál, könnyen eszébe jutott, hogy itt most már minden az övé lesz, ha a bíró a felesége után talál menni; de meg irtóztató torkos levén, még a tálat sem hagyta megnyalatlan, ha egyedül vala; — szörnyen nem szerette hát, hogy a háznál két szájjal és négy szemmel lesz most több.

Be nem jött volna a világerért, míg a gyermekek nesztét hallja; hanem bezzeg kiment utána a bíró, s hogy a gyermekeket a beszélgetés föl ne verje, kihívta az asszonyt a tornácba.

— Örzse! . . . — mondja a hugának, — szegény feleségem még alig van egy hét óta

a föld alatt, — nem szeretném, ha valaki azt hinné, hogy már is elfeledtem; hanem ha meg nem férsz e két gyermekkel, úgy megijesztlek, hogy nappal is remegsz bele, azaz, hogy ha más nem akad ilyen vén bolond mellé, a legelső koldusasszonyt bekiáltom és feleségül veszem; akkor aztán te eszed ám a maradékot a gyermekek helyett is. —

— Kedtől biz az a bolond is kikerül! — mondja a testvér megdöbbenve. —

— No csakhogy elhiszed, — így legalább megférsz a bőrödben, s átlátod, hogy mégis jobb izü, a mit magad fogsz főzni magadnak, mint mikor másnak kotyvalékából kell ugy enni, hogy az ételt szépen kéred, s ha megetted, szépen megköszönöd, — értetted ezt, Örzse? több nincsen hozzá!

Ilyen kurtán hitette el a bíró saját hugával, hogy jobb lesz neki veszteg maradni, s az asszonynak volt annyi esze, hogy bátyjával ki ne köszön; mert különben sok jó falat elmarad, mit most dugva benyel, lévén a jó asszonynak azon gyöngesége, hogy egy nap két delet szeretne, két ebédvel; kivált ha mindegyik rétéssel végződnek, — vagy hogy ha az egyik pecsenyévé változnék el, azzal sem törődnek.

A szegény ember gyermekén kit a szülők, kit meg mások taszigálnak annyit, hogy egyenesen megállni, köszöntgetni, szót fogadni jókor megtanul, nehogy minden ember megbotolják benne. — Az imádság és az erkölcs is könnyen megfér benne a szük tartás mellett; mert hiában, a szegény ember többször kénytelen az Istenre gondolni, majd hogy a tegnapi áldást megköszönje, majd pedig, hogy a mai napra való kenyerét kérje. — Így az öregnek nem sok vesződsége volt a gyermekekkel, kivéven, hogy az ebédnek fele is sok volt nekik; mert hiában, bíró urannak hétköznapi ebédje nálok valaha vasárnapra is igen megjárta volna.

S a mi eddig nem volt, a fiu reggel eladta az öregnek csizmáit; s ez a kis szokatlan kényelem nagyon megvesztegette az öregot, és azon édes reményt adta, hogy késő vénségére lesz majd igaz ápolója.

A testvér hallgatott, mert nagyon megrezentette őt a házasság, és valahány koldusasszonyt látott, mindannyi emlékeztető

volt, hogy hátha sógorasszony válnék még belőle; tehát bármi nagy kinjára esett, türe a gyermekeket, és hogy annyi türelemnek jutalma is legyen, ette a jót, mit a gazda behunyt szemmel nézett; mert egy egész hely untig elég volt neki holta napjáig, és ha épen kedve telik, egyék, torokskodják a haszonból, csak a derekát meg ne kezdje, erre pedig ugyancsak vigyázott.

(Vége következik.)

A hónapok.

— Klettké regéje. —

Volt egyszer két fivér, Czianne és Lisze. Az gazdag, ez szegény volt. Hanem minél szegényebb vala az egyik, annál gonoszabb volt a másik, a ki senkivel, de még önmagával sem tett volna jót semmi körülmények közt sem. A szegény Lisze végre, kétségbeesetten balsorsa fölött, elhagyá szülőföldjét és elment a messze világba szerencsét próbálni.

Egy este, fárasztó napi gyaloglás után, egy magányos csárdába ért, hol tizenkét fiatal embert talált, kik a tüznél ültek és melengetöztek. Midőn ezek a sajnálatraméltó Liszet oly siralmas állapotban belépni látták, reszketve a téli hideg miatt s mert ruhája nagyon rongyos volt, megszólították őt, hogy üljön le a tüzhely mellé. Lisze elfogadta a meghívást, és kényelmesen letelepedett. Ekkor a fiatal emberek egyike, kinek oly szeszélyes fürcsa arca volt, hogy nevetni kellett, ha valaki rá nézett, kérdé tőle:

— Mit gondolsz, földi, erről az időről?

— Mit gondolnék? — felelé Lisze, — azt gondolom, hogy az esztendő mindegyik hónapja megteszi kötelességét. Hanem mi, a kik nem tudjuk, hogy mit akarunk, törvényeket kívánnánk az égnek szabni, és midőn úgy ohajtjuk a dolgokat, a mint reánk nézve jónak látszanak, — nem gondoljuk meg, vajjon az jó vagy rossz, hasznos vagy ártalmas lenne-e; így például télen, ha esik, meleg napot, augusztusban pedig felhőszenekadásokat szeretnénk, nem gondolván meg, hogy ha az megtörténnék, az évszakok, a termés, az emberek s az egész természet tönkre mennének. Azért csak ne avatkozunk az ég dolgába, hiszen ő azért terem-

tette a fákat, hogy hasábjakkal a tél szigorúságát, lombátorukkal pedig a nap hevét elviselhetővé tegyék.

— Ugy beszélsz, mint egy értelmes ember, — viszonzá ama fiatal, — hanem azt csak nem tagadhatod, hogy ez a márczius hónap, a melyben most vagyunk, nagyon is gonosz ezzel a sok fagygyal és esővel, hóval, széllel, köddel s viharral, és mindazon többi bajokkal, melyek szinte meguntá teszik nekünk az életet.

— Te nagyon rosszul beszélsz erről a szegény hónapról, — felelé Lisze, — és nem emlited a hasznót, mit nekünk hoz; hiszen éppen ő az, a ki a tavaszt bevezeti, s azáltal ismét mindent új életre kelt.

Lisze szavai nagyon tetszetek a fiatal embernek, mert éppen ő volt Márczius hónap, ki a többi tizenegy hónappal betért ama csárdába. Hogy tehát Lisze ezen barátságos véleményét megjutalmazza, a ki nem engedé, hogy oly barátságtalan hónapról rosszat beszéljenek, egy szép kis szekrényt adott neki, mondván:

— Vedd ezt; ha valamire szükséged van, csak mondd meg ezen szekrénykének, — s ha kinyitod, benne fogod találni, a mit ohajtasz.

Lisze nagyon szépen megköszönte az ajándékot, s a szekrénykét vankos gyanánt feje alá téve, elaludt. Hajnalban fölébredt, s miután a hónapoktól elbuesuzott, utnak indult.

De még nem volt ötven lépésnyire a csárdától, midőn a szekrénykét kinyitotta és mondá:

— Oh uram, nem kaphatnék-e egy bársonnyal bélelt gyaloghintót, benne egy kis vaskályhával, hogy kényelmesen és melegben utazhatnám tovább ebben a hóban!

Alig mondta ki e szavakat, midőn megjelent egy szép gyaloghintó két hordárral; ezek beleültették őt, vállukra emelték a gyaloghintót, és hazafelé indultak, a mint Lisze parancsolta. Midőn dél lett, megint kinyitotta a szekrénykét és mondá:

— No most ebédet ide! — és tüstént ott termettek az ételek és italok, és az asztal úgy meg volt rakva, hogy tiz koronás fő is részt vehetett volna az ebédben.

Estére egy sűrű erdőbe értek, melynek lombjai nem engedték behatolni a nap su-

garait; Lisze kinyitotta a szekrénykét és mondá:

— E szép helyen, e patak moraja mellett, mely csörgedezésével kíséri a fris szél énekét, — itt szeretnék ma éji tanyát ütni.

És abban a pillanatban ott állt egy borborsátor, pompás párnákkal, hattyupelyhes dunnával, és midőn Lisze vacsorát is kívánt, megjelent egy hosszú asztal, ezüst terítéssel, s a finom étkek illata mértföldnyire elterjedt.

Lisze, miután jól vacsorált, lefeküdt aludni; hajnalban pedig kinyitotta a szekrénykét és mondá:

— Most szép ruhát kívánnék, mert ma viszontlátom fivéremet, s szeretném őt egy kicsit csodálkozásra ragadni.

És tüstént maga előtt látott egy drága bársonyruhát, gyönyörűen himezve, hogy öröm volt csak

rá nézni is. E pompás ruhát tehát Lisze felölté magára, beült a gyaloghintóba, és így érkezett haza.

Czianne, midőn őt ily pompás öltözetben látta visszatérni, mindjárt tudni akarta, hol és hogyan csinált szerencsét, — mire

fivére elbeszélte neki, kiket talált ama csárdában és minő ajándékot kapott tőlök; hanem semmit sem szólt ama barátságos és szerény szavakról, melyek számára azon ifju kegyét megszerezték.

Czianne nem bírta bevárni az időt, hogy

fivérétől bucsut vegyen; sürgette őt, hogy csak feküdjék le és aludjék, mert bizonyára nagyon ki van fáradva, és mindjárt ezután postakocsit fogadott és nyakra-főre ama csárdához sietett, a hol majd találkozni fog azon ifjakkal és beszédbe ereszkedik velök.

És csakugyan az egyik ifju megint azt a kérdést intézte hozzá, hogy mit gondol márczius hónapról? — hanem Czianne, mint egy goromba fickó, ekkép válaszolt:

— Oh, hogy az Isten büntesse meg ezt az átkozott hónapot, melyet a pásztorok annyira gyü-

lölnék, mely megrontja a nedveket, megrongálja a testet, úgy hogy ha valakinek rosztat kívánunk, azt szoktuk mondani: „Vigyen el a gonosz márczius!” Bizony ez oly hónap, hogy a világnak szerencséjére, a földnek üdvére válnék, ha ő testvérei sorából kitö-

Indiai fakir.

röletnek. — Márczius, a kinek fejét Czianne így megmosta, nem kevésbé boszankodott ezen, s gondolkozott, hogy e gyönyörűséges beszédért miképen adjon neki megfelelő jutalmat. Midőn tehát Czianne másnap reggel el akart utazni, egy szép botot adott neki, mondván:

— Mindig, ha valamit akarsz, csak ezt mondd: Bot, adj nekem százat, s azonnal meg fogod kapni.

Czianne megköszönte az ajándékot és hazaindult, nem akarván a bottal kísérletet tenni, míg nem lesz otthon. Alig tette be azonban lábát házába, bement a titkos szobába, hogy senki se tudjon a pénzről, a mit majd a bottól kapni fog, és mondá:

— Bot, adj nekem százat!

És a bot elkezdé adni neki, a mennyit kívánt, de még többet is, és végig tánczolt fején, hátán, kezén, lábán, úgy hogy Lisze a nagy ordításra oda szaladt, s midőn látta, hogy a botot nem lehet megállítani, kinyitá szekrénykékét és így állította meg a botot. Midőn pedig kérdezé Czianntól, hogy mi történt vele, és az esetet hallá, — azt mondá fivérének, hogy senkit se okozzon, csak önmagát, mert a bajt ő idézte magára mint egy gimpli, és úgy tett mint ama teve, a mely szarvakat ohajtott magának és elveszté füleit; másszor pedig legyen elővigyázó s tartsa féken nyelvét, mert ez vala a kules, mely számára most a szerencsétlenség kamráját felnyitotta. Mivel ha azon ifjuról jót beszélt volna, akkor talán ő is olyan szerencsére tett volna szert; aztán meg annyival is inkább jót kell másokról beszélni, mivel ez oly portéka, a mi semmibe se kerül s mégis nemremélt nyereséget szokott hozni.

Végre pedig vigasztalni kezdé és azt mondá neki, hogy ne törje magát nagyobb gazdagság után, mint a mennyivel az ég megáldotta, hiszen az ő szekrénykéje akár harmincz fősvény birtokos házeit is szinigtöltheti kincsekkel. Czianne szabadon rendelkezhetik az ő vagyonával is, mert a bőkezű embereknek az ég a kincstárnokuk, — s habár egy más fivér haragot táplálna is iránta a rossz bánásmód miatt, melyet nyomorában tőle tapasztalt, ő ellenkezőleg azt hiszi, hogy az ő fősvénysége volt a kedvező szél, mely őt e kikötőbe hajtá, s ezért kö-

szönetet akar neki mondani és hálás akar lenni szerencséjéért.

Midőn Czianne ezt hallá, bocsánatot kért tőle az előbbi rossz bánásmódért, — aztán békés egyetértésben élvezték jó szerencséjüket, s ettől az órától fogva Czianne mindenről, bárminő rossz lett légyen is az, mindig csak jót beszélt.

Hja! a kinek a forró kása egyszer megégette a száját, a hideget is megfujja az!

Ha fáradtan

Ha fáradtan nyugalomra
Hajtom árva fejemet,
És nem tudom, hogy még az éj
Magában mit rejteget,
Buzgó ima után így zeng a kebel:
A nagy Isten szent nevében alszom el.

S midőn beköszönt a napnak
A legelső sugára,
És felébreszt mély álmomból
A mai munkanapra,
Buzgó ima után így zeng a kebel:
A nagy Isten szent nevében kelek fel.

Uj erővel, kitartással
Fogok ismét munkámhoz,
Mely a jelen- és jövőben
Reám békét s áldást hoz,
Munkám előtt buzgón így zeng a kebel:
A nagy Isten szent nevében kezdem el.

És ha újra leáldozik
S nyugalomra tér a nap,
Fáradtan én is bevégezem
Ma kitűzött munkámat,
S buzgó imám után így zeng a kebel:
A nagy Isten szent nevében végzem el.

Körösy László.

Keletindiai képek.

I.

Vallásos rajongók.

(Képpel.)

Kelet-India a vallásos élet országa — vagyis jobban mondva a vallásos szertartások országa, mert hiszen az egész vallása

a brahminoknak csupa külső szertartásokból áll, még az imázást is géppel végezik (kedves olvasóink bizonyára emlékezni fognak a „keletindiai imagép“-re, melynek rajzát és leírását multévi folyamunkban közöltük).

Kelet-Indiában minden nagyobb és nevezetesebb város több száz templommal dicsekedhetik, — a legegyszerűbb kápolná-tól kezdve, mely a legkezdetlegesebb fajtájú bálványt rejt magában, föl a legpompásabb pagodákig, melyeknek ég felé törekvő karesu tornyai, terjedelmes udvarai és oszlopfolyosói s gyönyörű márvány-medenczéi bámulatra ragadják az idegen szemlélőt.

Míg a papok és istenfélő hívek a bálványokat megkoszorúzzák s azoknak gyümölcs-csel és virágokkal áldoznak, addig a nép, napfelkeltekor, a vízben állva és fürödve végzi ájtatoskodásait; nappal énekszó hívogatja imádkozni a híveket, vagy pedig a nők diszes csoportjai, a kik, illatos fátylak alá rejtözve, az isteneknek ajándékokat visznek.

Egy lelkiismeretes brahminnak naponkint legalább is négy órára van szüksége, hogy minden szertartást elvégezhesen, de ha világi ügyekkel van elhalmozva, úgy félóra alatt is teljesítheti vallási kötelességeit; egy alsóbb kasztba (társadalmi osztályba) tartozó ember megelégszik, ha fürdés alatt istenének nevét néhányszor hangosan kiabálja.

Ünnepnapokon a nép nagy körmenetekben jár fel s alá az utczákon, palmaágakat, virágokat, bálványképeket, menyegyzeteket, kocsikat, lobogókat, s tarka és aranyozott papírból vagy selyem-kelmékből, s nagykelyhű virágokból készült és hosszú póznákra tűzött lámpákat hordozva magával. A különféle csoportok festői öltözetekben, s az izléssel készült vallásos jelvények az ilyen zajos meneteknek szertőlött vidám és ragyogó színezetet kölcsönöznek; zarándokok, fakírok, koldusok s mindennemű vallásos rajongók láthatók ilyenkor az utczákon minden két-három lépésnyire, a mint a szent helyek felé vonulnak; egy részök saját egyházi rendjök egyenruhájában, mások meg az illető isten jelvényeivel, a kihez éppen zarándokolnak s

kinek nevét vagy jelszavát a járó-kelőknek üdvözléssel oda kiabálják.

Nincs olyan utca vagy országút, melyen az utazó tíz — husz, s néha száz vezeklővel, rajongó koldussal, kóbor pappal, ugynevezett fakírokkal ne találkoznék.

E vallásos ingyenélők egész külön osztályt képeznek Indiában. Vezeklési dühökben hallatlan szélsőségekre vetemednek. Forró nyári napon öt tűz között ülni, napokig lábujjhegyen állni, majd semmit sem vagy csak a legundorítóbb tárgyakat enni, míg az éhenhalás be nem következik; magát a szent Gangesz folyam krokodiljainak eledelül oda vetni, vagy megégetni, sziklatetőről örvénybe ugrani, hátába vashorgot akasztani s magát annál fogva, különösen arra szolgáló kútgémhez hasonló gépezeten felhuzatni, vagy egy nagy kerék által forgattatni, tövisekkel teleszurkált talpakkal órákig gyalogolni; évekig mozdulatlanul ülni, vagy feje fölött keresztbe tett kezekkel állni, úgy hogy végre tagjai egészen megmerevülnek s elhalnak, körmei irtózatossá hosszúra nőnek s végre meggörbülnek mint a sas karmai, nem nézni soha sem balra, sem jobbra, hanem mindig csak saját orrahegyét bámulni stb. — mindezek — a hinduk hite szerint — oly csalhatlan szent eszközök, melyek biztosan megszerzik az illetők számára az örök üdvösséget.

De az igazi hindu vezeklők ezen vallásos hőbortosságokat valódi meggyőződésből üzik. Némelyek az utat Benaresztől Dsaghernauthig (szép kis távolság! nézzék csak meg a térképen, kedves olvasóim, mennyire van e két hely egymástól) — testökkel mérik meg, úgy hogy egész hosszúságukban a földre vetik magukat, aztán felkelnek és újra leborulnak; egy másik mindennap egy szikla körül hengergetőzik, melynek egy mértföldnyi kerülete van, másnak megint az jut eszébe, hogy egész életét vaskalitban töltse; vagy súlyos lánczokba veresse magát.

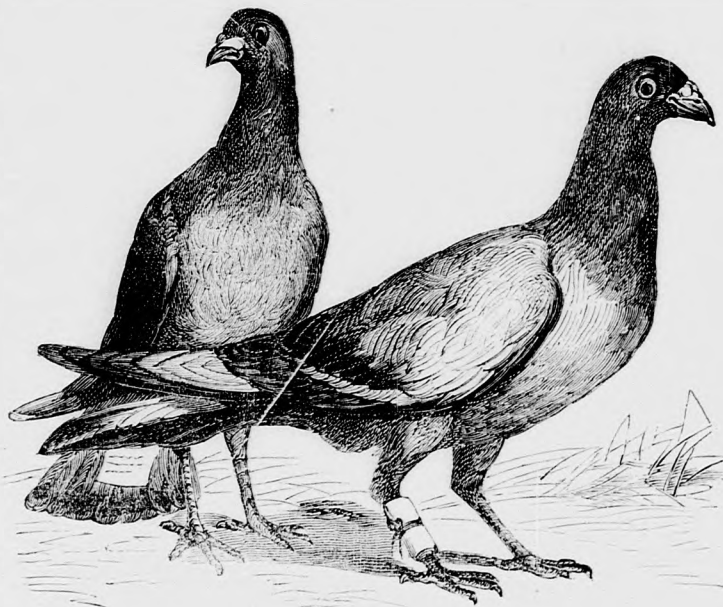
A nép aztán szentekként tiszteli az ilyen hőbortosokat, s hoznak nekik enni-innivalót s egyebet is, azért sokan közülök valóban kenyérkereső mesterségnek tekintik e vallásos rajongást, s kincseket igyekeznek gyűjteni az alázatosság és szenteskedés álczája alatt. Aurengzeb nagymogul szám-

talán fakirt hivatott magához, mert az a gyanuja támadt, hogy ezen fakirok rongyaik alatt és egyéb rejtekhelyeken aranyat és drágaköveket rejtenek. A megszeppent fakirok váltig tiltakoztak, hogy az nem járja, de Aurengzeb nem hallgatott rájuk, hanem kikerestette őket, és az eredmény bebizonyította, hogy a nagymogulnak csakugyan finom orra volt.

Első rajzunk szintén ilyen vakbuzgó fakirt tüntet fel, ki örökös ülésre kárhóztatta magát, de ez nem kapzsiságból teszi, mert ő úgy sem vehetné hasznát gyűjtött kincseinek, hanem csupán vallásos buzga-

mindenki, a postagalamb-tartás szenvedélye. Talán azért is van ez annyira elterjedve, mert szegény, gazdag egyaránt versenyre kelhet egymással, mert nem oly költséges mint a lovak, ebek tartása. Minden városban, minden faluban léteznek galambkedvelő társulatok. Sőt e különös szaktudománynak szakközlönyei is vannak, melyeket a galambnevelés terén elismert szaktudósok irnak és szerkesztenek.

A postagalambok az utolsó szomorú emlékü háború óta oly határtalan tisztelet tárgyává lettek Franciaországban is, majdnem mint egykor a szent Ibisz-madár volt

Postagalambok.

lomból. Öltözete eziféle látszik, de ha jól megnézi az ember, akkor látja, hogy bizony az is csak olyan innen-onnan szedett rongy, mint a többieké.

A postagalambok.

(Képekkel.)

Belgium népének van egy sajátos uralkodó szenvedélye, mely nem férven meg többé a kis ország határai közt, kezd azokon is tulterjedni; e szenvedély, melynek mintegy ösztönszerűleg engedi át magát

Egyiptomban. A francia, Páris ostromára gondolva, melynek idejében a postagalambok jobb szolgálatokat tettek a léghajóknál is, ma is elérékenyedik e derék madarak láttára, és legkedvesebb barátaiként üdvözli őket mindenkor.

Augusztus 11-én 1872-ben, Párisban, az ipar-palotában nagyszerű galambkiállítás és galambverseny volt belgiumi galambokkal, s mind a kiállítás, mind a verseny fényesen sikerült. 479 galamb volt kiállítva, mind Belgiumból, a postagalambok valódi hazájából és nevelőintézetéből.

Ama szomorú tapasztalatokból kiin-

dulva, melyeket a háború ideje alatt tettek, s melyek szerint a postagalambok némely körülmények között oly nélkülözhetlen

szárnyas hirnökök tenyésztéséhez és neveléséhez. Ugyanis a francia kormány legközelebről egy híres belga galamb-társulat

Galambház.

Postagalambok szállítása.

állatoknak bizonyultak be, a francziák ezen idő óta nem csak kedvtelésből, hanem valószínűs hasznossági szempontból kezdtek e

főfelügyelete alatt rendes katonai galamb-nevelőintézeteket szervezett, és pedig Párisnak, mint főállomásnak és a kormány

székhelyének 25,000 postagalambja lesz, úgy, hogy netaláni ostrom esetén minden fenyegetett erőd parancsnokának 500 galambot bocsáthassanak rendelkezésére. Minden hadtest, mely táborba száll, galambokat fog tartani magánál, a fővárosból és azokból a várakból, melyeknek környékén működni akar, hogy a kormánynyal és azon erődök parancsnokaival, melyeknek segítségére szándékozik menni, állandó összeköttetésben lehessen.

Francoziaország minden erősségének legalább 1000 postagalambja lesz.

E szerint a postagalambok tenyésztése, melyet a villany-távírdá mindenütt, még Belgiumban is, csupán kedvteléssé változtatott, ismét helyet foglaland a hasznos intézmények között.

Az első képünkön látható apró légi hirnökök szárnyaik alá, vagy lábaikra kötött sürgönyeikkel, ki fogják játszani a legéberebb ellenség figyelmét is.

Eddigi tapasztalat szerint postagalambnak legalkalmasabb, mert legügyesebb és leggyorsabb röptü, az ugynevezett lüttich-antwerpi faj. Mellékelt rajzunkon a sürgönyök felkötési módja is szemlélhető, úgy mint az említett faju galambok.

Második képünk pedig egy belga galambházat tüntet fel, mely vagy különösen épített, galambduczhoz vagy a lakház- vagy más épülethez van erősítve; ez különben nálunk is használtatik, és csak azon különbséget találunk benne, hogy a legnagyobb gond fordítatik annak tisztaságára, — talaja mindig tiszta fővennyel van behintve, az ivóedényben mindig tiszta, friss vizet találnak lakói, ivásra és fürdésre.

Harmadik képünkön pedig láthatják kedves olvasóink, mi módon szállítják a belgák verseny-galambjaikat a verseny székhelyére. A megfogott galambot könnyű kosárba teszik, melynek teteje ritka szövésű vászonból áll, hogy elegendő levegője legyen a bennlévő galambnak. Ezen kosarat gyorslábu, jó tüdejü ember fogai közé veszi s úgy fut vele a galambok indulására kitűzött helyre; ha ez távolabb van, akkor bizonyos távolságban több ilyen futár van felállítva, hogy felválthassák egymást, ha pedig a távolság igen nagy, akkor lovas emberek által küldik oda a galambo-

kat, melyek a versenybíráknak átadatnak. — Miután pontosan megvizsgáltattak, s minden galambnak szárnya belső oldalára bélyeget nyomtak és minden rendben van, akkor a rendező kezeivel tapsol, — egy — kettő — három, — e jelre a kaliczák mintegy varázsütésre mind egyszerre kinyílnak, a galambok kiröpülnek, elejétén alacsonyan, majdnem a földet érintve, mintha tarka tollzatból készült szőnyeg lebegne a levegőben. Azután mind egyszerre fölemelkednek, párszor megfordulnak a levegőben, és eltűnnek. Otthonn meg ezalatt az illető tulajdonosok lázas izgultsággal várják galambjaik visszaérkezését.

A verseny utáni vasárnap, miután az elnök komoly szertartással az igazolási szekrénykéket kinyitotta, megtörténik a pályadijak ünnepélyes kiosztása, és az egész nagy lakomával végződik.

A gránit.

Itt vannak hárman testvéri összeköttetésben, — komoran és hallgatagon, megintatlan szövetséget képezve. Erős legyen a kalapácsütés, mely őket szétválaszthatja vagy kettétörheti; ha a kemény aczél megkísérte e szövetséget felbontani, nem fog egész maradni. Nem esoda, hogy így összetartanak; hiszen szövetségek évezredekre van számítva, évek s évek óta és addig tartanak össze, „míg az elemek a melegtől elolvadnak és a föld a rajta levőkkel elég.” — Kemény, hajthatlan hátuk úgy van megterhelve, mint semmi más; a földnek eddig ismeretes helyéig érnek, a többi hegyek mind rajtok nyugszanak és fölöttük vannak. Érdemes lesz megvizsgálni, mi adja e testvérszövetségnek a kitaratást, erőt s keménységet. Nézzük meg közelebbről.

E hármak elsejét a másik kettő középre fogja. Színe szürke, áttetsző; anyaga durva és szemcsés. Testvérei sinák s fényesek, mintegy ünnepi köntösben veszik körül, míg ő zsirfénye miatt s általában úgy néz ki, mint közönséges munkás. Nagyrészen ő erejük főtényezője; különösen ő rontja meg az aczél és vasat, mély sebeket vágván kemény érczestökbé. Pattogzanak a szikrák,

ha ezek ketten összeütköznek. S ha végre az idő foga, ha hideg vagy meleg, víz vagy tűz e szövetséget meglazítja vagy talán fel is bontja, — ő áll legtovább ellen. — Elkeresztelték: kovának; tudományos társaságokban azonban quarez a neve.

A második testvér ámbár sokkal vaskosabb a kovánál, mégis fényesebb és simább, nem homályos zsir-, hanem világos üveg- vagy gyöngyfényű; nincs oly rossz hasadása és nem is oly kemény. Bizonyos irányban, egyenes sima lapokban könnyen hasad és törik. Jegezeit nem mindig vehetjük ki tisztán; de ha ez megtörténik: egyhajlású táblákat és oszlopokat mutat. Színe igen változatos: fehér, szürke, vöröses, sárgás és zöld; néha még más színekkel is bír. Egyes fajtái átlátszók és áttetszők is, de az ilyenek igen ritkák. Ha sokáig van az idő változásainak kitéve, simaságát és keménységét elveszti. Neve földpát. A földpátcsoportok igen gyakoriak, és azáltal tűnnek ki, hogy rendszeren táblásalakuak, és azért a lapok szerint igen könnyen hasadnak. Nevét onnan kapta, mert a hól előjön, rendszeren a földön van elszórva.

Most a harmadik testvérhez jövünk; ez sima, vékony lemezes. Simuló, és lemezeivel a másik kettő közé búvik, azért alig látszik bátyái közt. Mindegyik lemezét el lehet hasítani vékonyabbakra. Fényre nézve a másik kettőt igen fölülmulja; különösen arany- és ezüstös fényű, és azért sokakat megcsal, kik igazi aranyat vagy ezüstöt vélnek lelmi, de csakhamar beláthatják csalódásukat; ezekből maeskaarany vagy — ezüst néven csúfolják. Ásványtani neve csillám; ez igen jól jellemzi csillogó fényét.

E háromság együttvéve a gránit, — a leghatalmasabb és legfontosabb kőzet.

Kiakarná a különféle ezélokot, melyekért e holt kő teremtetett, kikutatni? Ha meggondoljuk, hogy hányféle módon bolygatták meg a különféle élőlények e hármasság testvér alaperejét és lételét; továbbá a felbontó, átalakító vegyerők hányféleképp változtatják meg és oldják fel őket, s így a bennök nyugvó erőket megelevenítik: azon következtetést vonhatjuk, hogy ezek bizonyos tekintetben — élő kövek.

Zeller Gy. K. után németből: **Liszka Béla.**

Imre bátya.

„Tenger bánatom van; mit csináljak véle?
Fojtogatja torkom ólom-sulyu vére...
Azt teszem: kiöntöm, mint az ürgefészket,
— Nem vízzel, de borral, —“
Szóla Imre bátya, s az üvegbe nézett.

Hómezőkön szánoz kün a nap sugára...
Ő meg egyre tölti a bort poharába.
Kiapadt palaczkok fekszenek mellette,
Mint elvérzett hősök,
Nagy bűjút ezekkel szépen eltemette.

El bizony, pedig hogy! s kivirágzott kedve,
Mint a rózsabimbó szép hajnalra kelve...
Gondolnátok-e, hogy télben is van rózsza?
Nézzétek csak a kedv
Imre bátya orrát mint festé pirosra. —

A nap régen alszik... most huzzák a hetet...
E pohár a kézben már hanyadik lehet?...
Haza készülődik, menne is, ha tudna,
Ah, de lába reszket;
S Imrét a fapadra nyomja le a bunda...

Nyelve némán hallgat, árva szót sem ejt ki,
A lecsusztatott bor mázsasulylyal fekszi;
Szeme is csak pislog, mint a kocsmá mécse...
Majd rá száll az álom,
S alszik Imre bátya mind a két fülére.

Igy megy ez naponkint. — Már elmúlt fél éve,
Hogy kedves dorombját föld alá tevél.
Az volt ám az asszony! — Isten nyugosztalja —
Hej! ha élne most is:
Nem merülne búba Imre bátya napja...

Kün fagyos szilaj szél csapdos le a hóra...
„Keljen Imre gazda, tizre jár az óra!“ —
Álmát így riasztá széjjel a csapláros
Az italt felróva;
S Imre bátya utnak indul, bárha álmos.

Egy csillag se néz le, vaksötét az éjjel...
Sikos ut, bélelve sima hó pelyhével...
Ballag Imre bátya jobbra-balra dőlve;
Most megbotlik lába...
Szupp... behull bundástul egy havas gödörbe.

Puha a hópárna, nem üté magát meg;
Még a szél sem éri, mely fölötte átmegy.
Mért is fáradoznék? jó ágyat talál itt...

Gondolá magában
Bölcsen Imre bátya, s lecsuká pilláit....

Hogy fölébredt újra: fenn süttött már a nap;
Ott feküdt ágyában kised hajlokának...
Lánya sirt mellette, szőke kis leánya;
Emberek a házban...
Hej! bizony csehül van kelmed, Imre bátya.—

Zokogott a kis leány, s esdekelve kérte:
Jól vigyázzon máskor az egészségére...
Olyan szépen kérte, lelke mélységéből,
Ajkával, szemével...
Pedig Imre bátya szive nincsen érzeből.

Másfél hóig nyomta a keserves ágyat,
De csapszékbe menni nem is érte vágyat;
Meggfogadta szentül — és szavát megállta —
Hogy be sem néz többet...
S becsületes ember újra Imre bátya.

K. E.

Az első hó.

Homályos, borus téli délután. A nap ő méltósága még nem tartá ma érdemesnek fellegrfátyola mögül egy pillantást vetni a földre, mely szürke mint a borus ég, s így hát az idő is roskedvü, szürke, a mint az iskola ablakain bekandikál az éppen ma nem figyelmes és nem tanulni vágyó ifjuság sorain végig. A borus időnek hatása az tán.

S különben ma délelőtt oly rendkívüli szorgalmasan ültek az iskolában, szépen csendesén, éppen a mint a tanító ur parancsolta, s bizony nagyon is szükséges lenne valami kis változatosságot hozni a száraz délutáni tanórákba. Most mindenféle apró holmik csereberelése kezdődik, lökdösik egymást a könyökkel, a lábakkal, a padokra, könyvekre, itató lapokra firkálnak, vagy állatokat és virágokat rajzolnak, melyeket felismerni a leghíresebb természetbuvár sem lenne képes. Ugy mulik el az első óra, s a másik csigaszerűn utána indul, nyomdokaiba lépve. Az ég sötétebb, a nagy tanterem homályosabb lesz. Az egész osztály majd meghal unalmában, s az ásitásnak, nyújtózásnak és szundikálásnak nincsen vége-hossza.

Ekkor egyszerre halk, s aztán hangosabbá és hangosabbá váló mormogás tá-

mad, valamennyi kis fej az ablak felé fordul, s örömteljes izgatottság tükröződik minden arczon.

— Mi történt hát ott egyszerre? — kiált a tanító, s 10, 20 örömteljes hang felel egyszerre:

— Havazik!

— Vagy úgy, havazik! Azt hiszem, ahhoz nektek most még semmi közöttök sincs.

Ezen férfiu még fel tudja fogni a gyermekkor nagyszerű eseményeit, hiszen azt is mondhatta volna: Semmi közöttök hozzá, — de ő azt mondta: most még semmi közöttök hozzá; — mert ő tudja, hogy a nagy mappa ott a falon a kathedra mellett, s valamennyi tantárgy, bármilyen fontos legyen is, semmivé lesz azon egyetlen tényállással szemben, hogy az idén most először havazik igazán, nagy, puha pelyhekben, melyekből olyan jó lapdákat lehet csinálni.

Végre üt az óra, — egy — kettő — három — négy! s a tanító mindjárt utána jelt ad, hogy a tanidőnek vége, s a feltárt ajtón kifelé hullámszik az örvendő sereg.

Nagy a boldogság! Egypár fiu azonnal a legmélyebb hóba szalad és csak akkor érzik magukat egészen jól, ha a czipőjük egészen elmerül. Mások, kik már csizmával bírnak, tüzesen neki mennek a jégnek s felvagdadják a sarkukkal. Közbe már itt-ott az első, könnyedén összenyomott hólapdák is szállongnak, s hangos ujjongás követ minden szerencsés dobást. Mert nem minden dobás talál úgy, mint kellene, s hány maroknyi hólapda, melylyel valamely pajtásnak kucsmájára vagy hátára czéloztak, vesz más veszedelmes irányt, a mint éppen egy szegény kis fiu nagy ijedten tapasztalja.

Ő bizony nemczélozotta tanító ur hátára, ki most kimért léptekkel hazafelé ballag a zibongó, ujjongó tömegben keresztül, s mégis őt találta, s a hatalmas uralkodó hátát szép, nagy fehér csillaggal látta el. Pillanatnyi csend következik e nem szándékolt támadásra, s az egész sereg közelebb tódul nagy kíváncsian. A kis bünyös hirtelen hátra kapja kezeit s olyan feltünően ártatlan arczot vág, miszerint a tanító gyakorlott szeme okvetlenül rögtön rá ismerne. De ő szerencsére nem vette észre a dolgot, vagy

nem akarja észre venni. Hátra se nézve, nyugodtan tovább lépdél, s a kis legények megújult buzgósággal folytatják a játékot.

Ezalatt a leány-osztályban a kis leányok is készen lettek kissé tovább tartó öltözködésükkel, s a fiuk sötét alakjai mellett most előtűnnek világosszínű kendőik, fövegeik és felöltőik. Ők ugyan nem keverednek a lármázó gyereksereg közé, a fiuk többnyire is nem igen gyöngéden bánnak a leányokkal, s kevésre is becsülik őket, mert hiszen azok nem is lelnek abban élvezetben, hogy egymással verekedjenek, egymás fülét czibálják és czivakodjanak, nagyon hajlandók a sírásra, aztán katonásdit sem lehet velök játszani, de még gombozni se tudnak, se reálba nem járnak, de meg latinul sem tanulnak.

A kis leányok sem viseltetnek valami nagy előszeretettel a fiuk iránt, s ha néha egy-két pajkos fiu részt akarna venni játékaikban, abba hagyják, s büszkén mondják: „fiukkal nem játszunk“. — A leányok nem is dobálóznak hógolyókkal, mert ők már megtanulták, hogy az ilyen lármás, zajos mulatság nem az utczára való. Ők csak kezeiket nyújtják ki, s felfogják az egyes hópelyheket tenyerüikkel és örülnek a szép, fehér csillagocskáknak és pelyhecskének.

De ők más mulatságot találtak. Egy helyen szép sima jég van, három-négy lépésnyire is, s azon pompásan lehet „csuszkálni“. Ezen fontos felfedezést rögtön fel is használják. Neki szaladnak — és repülnek, egyik a másik után. A ruhák lobognak a szélben, orcáik kipirulnak a mozgástól és a hidegtől; de mikor az olyan szép! s mielőtt haza mennének, inkább még egyszer visszatérnek s másodszor is próbálják; és azután még egyszer — és még egyszer. — Nehéz ám elválni ilyen pompás csuszkától! —

De a fiuk is részt akarnak venni ezen élvezetben. Egyikök, ki közelében lakik, kicsi szánt hozott, s a pajtások most mind körülfogják őt, s egyik a másik után ráül a szánra, — de jaj! alig hogy huzni kezdik, felfordul a kezdetleges jármű. Mások meg nem törődnek a szánnal, szánkáznaok a nélkül is. Egyik leguggol, másik kettő megfogja két kezét s úgy huzzák a jégen, a mig orra esik. Egy másik fiu jön féllábon ug-

rálva, mint egy sánta varju. Egy korcsolyát csatolt a lábára, — a másik — ha csakugyan volt párja valaha — rég elveszett, ki tudja hol, — mindenkép próbál a vizes kövezeten és a csekély jégen korcsolyázni, — de úgy jár, mint az egyszeri boszorkány szolgálja, ki gazdasszonya paripáján, a seprőn, ki akart a kéményen repülni, de elfeledte a helyes varázsmondatot, s mindenbe beleütődött, mindenhol megakadt; a fiuk az ilyen összeütődéseket rögtön kiegyenlítik egy kis öklözéssel, de a leányok sértve érzik magukat, s egy pár közülök „mindjárt haza mén, s megmondja a mamának!“ —

Hanem ezalatt be is esteledett. Az orrok és kezek olyan vörösek, mint a kinyílt bazsarózsa, a széltől és hidegtől, s a gyomor nagyon is kezdi érezni, hogy még nem ozzonnáztak. A leányok eltűnnek a játék színhelyéről, s a fiuk is egymás után követik őket. A kiskereskedő-tanoncz ott a sarkon, ki fájó vágygyal emlékezik vissza az ilyen játékok boldog idejére, egészen lelápitotta az orrát az üveg-ajtón, gazdája háta mögött, hogy jobban láthassa a vig zsidongást, visszatér munkájához, — s a köszörüs kutyája, mely taligába van fogva, nyugodtan lefekszik az utolsó fiu eltűnése után, s felhagy dühös csaholásával. Az utca most már csendes, szinte elhagyott, és a szomszédok békével lehetnek, míg holnap reggel a kedves tanuló ifjuság ismét megjelenik.

Philadelphiából San-Franciscóba a csendes-tengeri vaspályán.

(Folytatás.)

Oydentől folytonosan völgyben robog tova a vonat a nagy, gyönyörű Sóstó mellett, mely fehér partjaival és a zöld rétekekkel, melyek azokon túl terülnek, valóban gyönyörködteti a szemet. Azon túl emelkednek a Wazats-hegység hófedett ormai, melyek a felhőkig emelkednek s lenéznek a sós hullámokba. Sok kisebb-nagyobb mormon-helység mellett tova sietve, Promontory-Szummitba* érünk, a tó északi végén, hol annak idejében a vasut utolsó

* Promontory-Szummit annyit tesz, mint: Szummitfok, előhegy.

sinét rakták le és az utolsó szeget verték be.

Innen aztán a puszta Promontory hegységbe vezet a vasutvonal; alig hogy azt elhagytuk, a vas-gőzparipa a nagy amerikai sivatagon vágat keresztül. Mily szomorú látvány az! A meddig a szem lát, semmi egyéb puszta sivatagnál, — semmi növény sem tenyész e fehér sziksós lapályon, kivéve a szomoru, hamvas zsálya-bokrokat; sehol sem látni egyetlen zöld fűszálat, fát, bokrot, vagy egy üde gyepes oázt, melyen a szem megpihenhetne. — Ugy haladunk hosszú mértföldeken át, — az állomási épületeken kívül nem látunk semmi más emberi lakot, csak estefelé fénylik itt-ott egy szegényes kunyhó kivilágított ablaka, állópontot hirdetve.

Az éjjeli ut kivisz minket a szomorú pusztaságból a Szierra-Nevada keleti oldalára; ezen hegység annyi nehézséget gördített a vasut építésének útjába, hogy csupán ezeknek legyőzése sok millió dollárba került.

Éjjeli utazás gőzkoesi, 7000 lábnyi magasban a tenger színe felett! — az embernek kedve sincs aludni, újra meg újra kitekintünk a holdvilágította hatalmas hegyekre és sziklákra, mindazon szakadásokra, szorosokra és vakító hómezőkre.

A Szierra-Nevada az egész utazás legszebb pontja; ezért meghagytuk a szalonkocsi fekete szolgájának, keltsen föl minket korán reggel, hogy a kilátást élvezhessük. De mennyire csalódtunk! A szolga pontosan teljesítette kívánságunkat; reggeli félöt óra volt; alig hogy sietve felöltözködénk, midőn a vonat valami pajta-félébe robogott, s abban órákig haladt tovább. Ezek a hófödelek, snow sheds, oly magasak és szélesek, hogy két vonat elmehet egymás mellett. Ezen hómentő építmények oszlopokon s kétoldalt rézsutosan állanak, mint a háztető; a tetőzet és a falak deszkái közt van néhány hüvelyknyi szabad tér, hogy levegő és világosság hatolhasson be. Ezen hótetőzetek némely helyen félbe vannak szakítva, s mintegy 40 mértföldnyire terjednek, hol a mozdonynak fel- vagy lefelé kell igyekeznie.

Csak midőn a reggeliző-asztalnál ülünk, akkor jutottunk ki a deszka-bódéból,

s most gyönyörködtünk a pompás kilátásban. Mig az egyik hegyszoros vadregényesebb a másiknál, itt-ott völgyekbe tekintetünk, melyek néhol 3000 lábnyi mélységben, függélyesen alattunk terültek el, s másutt ismét sok mértföldnyire elbolyongott tekintetünk a távolba Kalifornia legtávolabbi tengerparti hegységeire.

Most ismét magas szikla-tömegek tornyosodnak fel előttünk, s egy hegyszakadáson megyünk át, mely 3000 lábnyira be van töltve kövekkel, melyeket más helyen a vasutvonal medréről kivágtak, s melyek most útvezetékét képeznek a szakadáson át.

Dörögve robog át rajta a vonat; felettünk óriási sziklák meredeznek, alattunk kigyózik az Amerikán folyó az erdős völgyön át; most a Horn-fokhoz közeledünk. Ez egy hegység-kiugrás, mely erdőkoronázott ormával Kalifornia büszkesége.

De e szép, havasi tájkép is eltűnt; a vaspálya lassankint ismét leereszkedik, s a mint egészen elhagytuk a Szierra-Nevada hegységet, egyszerre verőfényes, viráglatos tavaszi világban vagyunk. Épen úgy van az, mintha a télből átlépnénk a tavaszba, ha a hegyek hóbirodalmából lejövünk a völgybe, hol minden virágzik, illatozik, zsong-bong és zajong. Ugy látszik, mintha valami kegyes tündér nagy bőségszarujának gazdag szín- és virágtartalmát kiöntötte volna e pompás tájra. Déltájban Szakramentóban voltunk; onnan egy pár bányavidéken haladunk át, hol idegenszerű látványt nyújtanak a khinaiak vaslapátjaikkal és csákányaikkal, — s így utazunk tova e gyönyörű tavaszi tájon át esti 8 óráig.

Milyen pompásan nyugszik le a nap! Vörösen lángoló golyóként hanyatlik le lassankint, — utolsó sugarai vagonunkba esnek, mely épen most a vonattal együtt céljához ért, és csakugyan! épen hat nap és 20 óra múlva San-Franciskóban vagyunk, és ismét szilárd talajon járunk és alszunk.

San-Franciskónak, az aranyvárosnak, gyönyörű fekvése van egy nagy tágas öböl partján, melyet az „arany kapu“ összeköt a nagy oceánnal. Mióta Szutter nevezetű svájcz 1848-ban itt a mosó-aranyat fölfedezte, a város csodaszerű gyorsasággal felvirágzott. Még 1849-ben csak sátrakból és

fabódékból állt; most csinos utcákat, tekintélyes épületeket mutathat fel s az ország fővárosa lett. A város dombos helyen áll, és a gyakori földrengés miatt a házak csak fából vannak építve; de miután a fa kívülről kőformára van faragva, a házak igen csinosan néznek ki. Majdnem minden háznál van kisebb-nagyobb kert s miután a tulajdonosok bőven ellátják ezeket vízzel, a legszebb virágok tenyésznek bennök.

Milyen virágai vannak itt a 12—15 láb magas fuchsia-fáknak! A kertek kerítését minden színben viruló gerely-bokrok (geranium) képezik, törzsük néha lábnyi vastagságú, s mert San-Franciskóban télen is ritkán fagy, e bokrok az egész éven át virítanak, — nálunk pedig mennyi gondot és ápolást igényel a fuchsia és a geranium, ha azt akarjuk, hogy viruljanak s kitelejenek!

A növényzet, a gyümölcsfa- és szőlőtenyésztés nagyszerű San-Francisko környékén, a bevándorlás és az eke sehol sem varázsolt elő oly gyors fejlődést és oly nagy gazdagságot, mint Kaliforniában, az új világ csoda-országában.

Azon kirándulások közül, melyeket San-Franciskóból az ország különféle hegyvidékeire tettünk, különösen két nagyobb utazás volt, melyek a legnagyobb és legcsodásabb benyomásokat hagyták hátra. Az egyik a geizererek, — forró vízforrásokhoz való kirándulás, s a másik a híres Yozemite-völgy meglátogatása volt. Hogy a geizerokhoz juthassunk, hajón mentünk az öbölben, északkeleti irányban Valejőba, s onnan a vasuton Kalatogáig; ez mindössze 70 mértföldnyi út volt. Innen stageban — ez egy kis nyitott koci — 28 mértföldnyire a hegyekbe utaztunk; hanem az olyan stage-kocsizás nem csekélység, s a ki egyszer próbálta, az bizonyára el nem feleli többé.

Az út, mely mindig meredek és lejtős, egy helyen 6000 láb magas hegyen vezetett át, mindig a legborzasztóbb örvények és mélységek mellett, melyeknek láttára — korlát sehol sincs — többször lélegzetünk is megállt. Az út némely helyen, a kerékvágáson kívül, alig 8—12 hüvelyknyi széles s mégis csak előre kell haladni. A hatfogatu könnyű koci felfelé nagyon lassan

halad, de annál gyorsabban hajt aztán lefelé. A kocsisok azt állítják, hogy csakis a gyors haladásban rejlik a biztonság, és így hát vágtatva repültünk lefelé, hirtelen kanyarulatokon kiálló sziklák körül, úgy hogy az első pár lovat a kocsiból már nem lehetett látni; dörögve szálltunk fahidakon át, melyek csak úgy reszkettek alattunk, egészen fel a Geizer-szállodáig. A stage-kocsis híres ember Kaliforniában. Mindenki ismeri Fosz Károlyt, mint legjobb stage-kocsist az országban. Ő az utnak legvégső részén jár, mely a legszebb, de legveszélyesebb is; az egész félétven át, melyben ott utazni lehet, — mindennap megteszi azon utat már hosszú évek óta, és sohasem történt baj vagy szerencsétlenség az ő fogatával.

A szállodából már nem kell messze menni a geizererekhez; ezek kéntartalmú forróvíz-források, melyekből a víz több lábnyi magasra felbugyog. Valamennyi forrás mintegy 10—15 holdnyi térségen van. A talaj mindenütt meleg, s ha az ember a lábával toppan, üres hangot ad; ha pedig a botjával lyukat fúr, először sziszegve tör ki a gőz, s utána egy kis katlan képződik, melyben víz forr. Több helyen, a hol lyukat fúrtunk, a gőz oly erővel tört ki, miszerint a gőz-sípot, melyet vezetők a nyílásba helyeztek, negyed-mérföldnyire lehetett hallani. A légkör mindenütt kéntartalmú s kellemetlen, szinte fojtó. A spanyolok mindenhez „szent“-et ragasztanak (san), az amerikaiak pedig ellenkezőleg tesznek; e szerint a különféle geizererek nevei: „az ördög tintatartója, a boszorkányüst, az ördög gőzfürdője, az ördög dolgozószobája“ stb. S valóban valami pokoli, démoni e párolgó források a pusztá, vad sziklás környezettel; oly zugás, kopogás sziszegés és dörgés van ott, hogy az ember a maga szavát sem hallja a nagy zajban.

(Folyt. követc.)

Krónika.

— Az iskola-ügy barátai. A lángi gróf Zichy-család timári pusztáján a 30—40 tanköteles számúra iskolát építtetett, s a tanítónak ellátásáról gondoskodott; Kégl György orsz. képviselő pedig a csákvári képviselői kerület összes néptanodái

közt 2553 frtot osztott ki, ezenfelül a magyar-almási róm. kath. felekezeti iskola javítására és ugyanezen község református iskolája építésére 100—100 frtot adományozott, s végül gróf Eszterházy Mór a magyar-almási r. kath. iskola javítására 150 frttal járult.

— **Horkai bácsi**, a gyermekek régi kedves, mulattatva oktató barátja, megint két kis füzetet lepte meg a tudványó fiatalságot. Az egyik füzet címe: „Kis ország szive“, vagy Budapest helyismerete madártojásba szoritva: kis gyermekek számára, de a nagyok is kezökbe vehetik. E művecske az ország fővárosának és legközelebbi környékének nevezetességeit ismerteti, párbeszédalakban, apró versekkel tarkázva. — A másik füzetke „Kis homokszem“ a hála oltárához; jóltevőknek nyújtják karácsony estéjén az orsz. prot. árvaház árvái, s ezeknek nevében Horkai bácsi árvák atyja. A kegyeletes hála által sugallt eme mű is rövid verseket tartalmaz, továbbá az első árvaház történetének kedélyes leírását, végül a pesti prot. árvaház növendékeinek névsorát rimes versekben.

— **Szerencsétlenség vigyázatlanságból.** Kolozsvárott egy hivatalnok neje pár nap előtt a photogén gondatlan kezelése következtében nemcsak önmagán, hanem gyermekén és férjén is súlyos égési sebeket ejtett. Az eset így történt. Alkonyatkor a nő egy telt palaczkból photogént akart tölteni az égő lámpába, a lángtól azonban a kezében levő palaczk tartalma meggyuladt, s a remegő kézből kiesve, az égő anyag szétfolyt a padozaton. Egy 18-éves fiu saját ruháival akarta eloltani a lángot, mitől ő is meggyuladt. Az anya lángbaborult gyermekét oltani akarván, csakhamar egész öltözete lángban állott. A sikoltásra a szobában termett férj neje és gyermeke égő ruháit önkézevel oltotta el, miközben ő is jelentékenyen megsérült. E szerencsétlenség mély részvétet keltett városszerte.

Talányok.

2)

— **Gonda L.-tól.** —

1. 2. 3. 4. A lány adja anyjának,
Anyja adja lányának;
Nincsen kedvesebb ennél,
Édesebb a színméznél,
5. 4. 3. Azelőtt volt kevesebb,
Azért mégis kedvesebb;
A fiáncz nem forgatta,
Borunkba nem mártotta.
4. 3. 2. Társait ez vezeti,
Kolompjával kergeti;
Egyik selyem, másik nem,
Majd honi, majd idegen.

4. 5. 2. A kis méhek lakása,
Nyugodalmos szállása;
Vesszéből is készítik,
Sok kocsira fölteszik,
3. 4. 3. 2. Ha mindenkor ilyen vagy,
Örömed úgy leszen nagy,
Szeretnek jó szülőid,
Becsülnek ismerősid.
2. 3. Ha ezt bőven használod,
Az ételt kár kinálnod:
És ha meg elfeleded,
Ugy sem izlik ételed,
4. 5. 1. 2. 3. Minél kisebb, annál szebb,
Ha tiszta, legkedvesebb;
Sokszor meg is csókolják,
Dologra is használják.
- 1—5. Ismeretes egy madár,
A varjakkal együtt jár;
Jól vigyázz krajczárodra,
Mert elesípi az orra.

2) **Rudnay Lenkétől.**3) **Kleé Mariskától.**

4)

Tüsky Lujzától.

5. 4. 3. 2. Sokhelyütt fődí a szentegyházat.
2. 3. 4. 5. E nélkül nem építhetni házat.
3. 4. 5. Ebből sokat olvassz s tanulsz.
4. 3. 2. 1. Rajzodban vele boldogulsz?
- 1—5. Ha kimégy, alám menekülsz,
De nem kellek, ha bent leülsz.

5)

Számfeladvány.

Szathmáry K. Annától.

Egy kereskedő bizonyos mennyiségű posztót hozat; egy rőföt belőle elad 2 frt 50 krért (250 kr.). Eladván a posztót, a bevett összeget négy szegény gyermek közt osztja fel, s mindegyik gyermeknek jut 18 frt 75 kr.

Kérdés: hány rőf volt a posztó, a melyet hozatott, s mennyit kapott érte?

Megfejtési határidő: jan. hó 20-dika.

TARTALOM.

A megsült végrendelet. — Beszély. — A hónapok. — Klettké regéje. — Ha fáradtan . . . — Keletindiai képek. (Képpel.) A postagalambok. (Képekkel.) A gránit. — Imre bátya. — Az első hó. — Philadelphiából San-Franciskóba a csendes-tengeri vaspályán. (Folytatás.) — Krónika. — Talányok.

Felelős szerkesztő: **K. Beniczky Irma.**